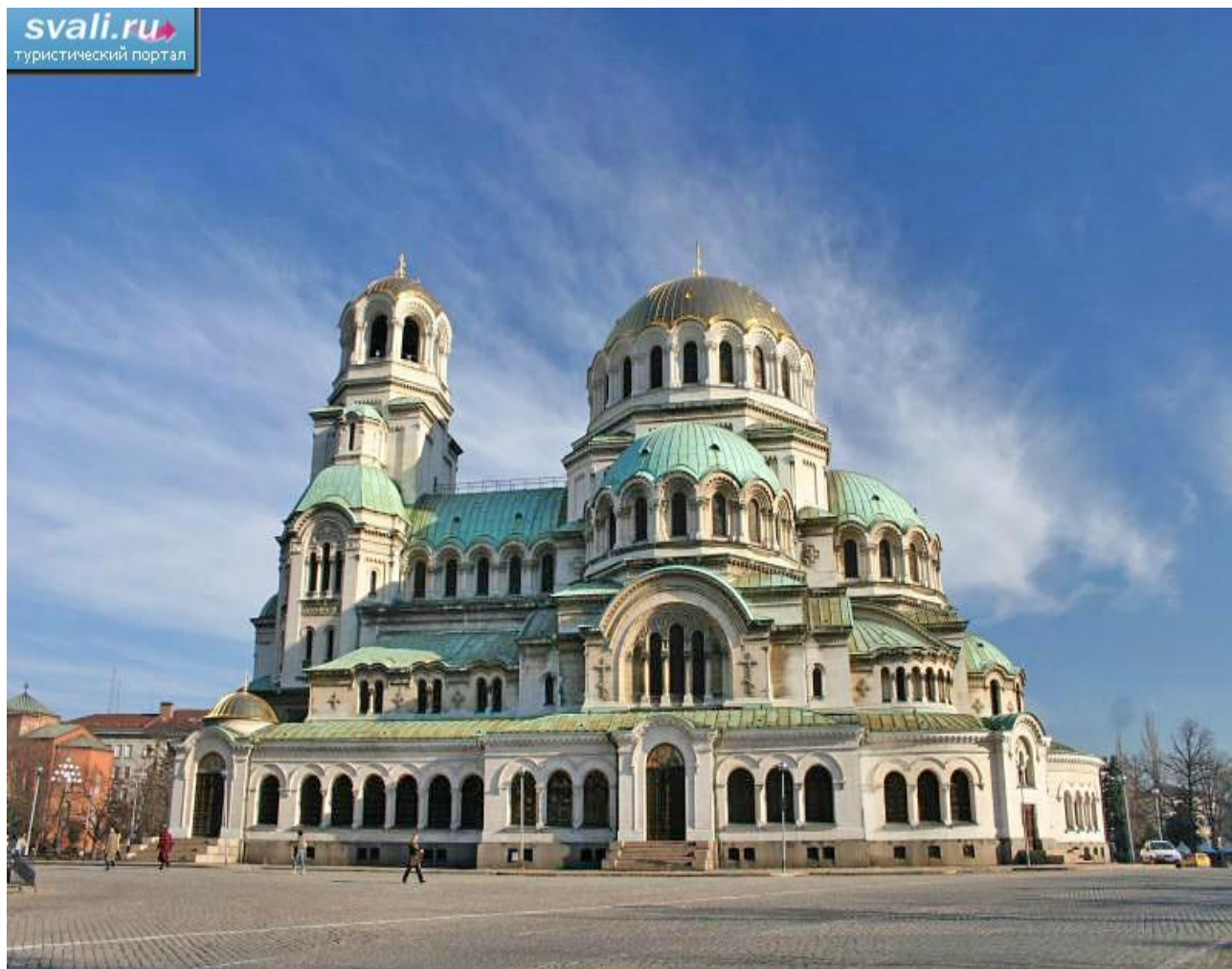

Тема 2 Мистецтво Середньовіччя

Велич і краса мистецтва Візантії.

Мистецтво Візантії втілило переосмислення античної спадщини – архітектури, образотворчого мистецтва. Храми Візантії створювали як величезні будівлі для молитви. Часто будівлі складали з цегли в чергуванні з каменем. В яких великого значення набуло оформлення внутрішнього простору.

Стіни в середині храму були прикрашені мозаїками, фресками, іконами з зображенням святих. Значний вклад Візантії у розвиток середньовічної архітектури. Візантійські зодчі створюють нові принципи забудови міст: у центрі розташовується головна площа з собором, від неї, довільно переплітаючись, розходяться вулиці.

Собор Олександра Невського у Софії

Собор святої Софії

Прекрасним зразком церковного будівництва є храм св. Софії в Константинополі, споруджений у 532-537 рр. за наказом Юстиніана. Софійський собор в Константинополі донині вражає відвідувачів розмірами та величчю. Його довжина — 81 метр, ширина — 72, а висота — 55 метрів. Для будівництва Собору Святої Софії демонтували та привезли колони і мармурові деталі інших храмів

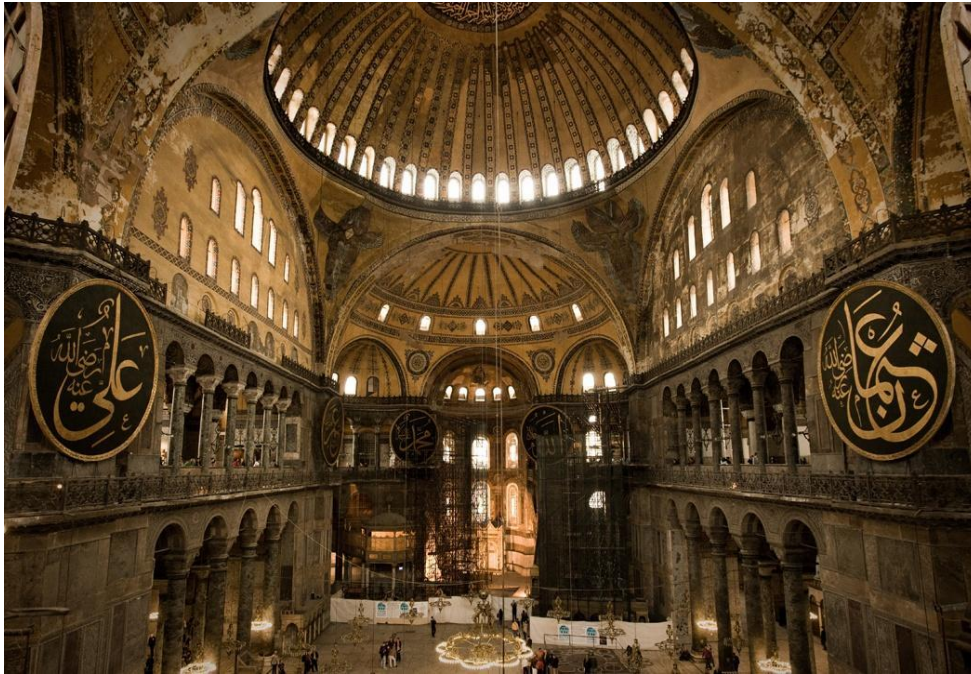
Візантійської імперії. Внутрішні роботи в храмі продовжувалися протягом декількох століть, і тому відрізняються особливою ошатністю. Стіни повністю вкрили мозаїками.

Коли Собор Святої Софії перетворився на мечеть, мусульманам довелося внести деякі зміни,

Фрески та мозаїки вони вкрили товстим шаром штукатурки, на який виписали цитати з Корану. Деякі фрагменти фресок та мозаїк збереглися тому, що коли в 1935 році мечеть Ая-Софія стала музеєм, з них зчистили штукатурку, що приховувала їх.

Интер'єр собору Святої Софії. Стамбул

Найефектніша частина будівлі — купол, діаметр якого становить майже 32 м. При вході до середини храму впадає в око його помпезність. Купол ніби піднятий у повітря над храмом окремо від загальної будівлі. Таку ілюзію створюють 40 вікон, через які пробивається світло. В центрі купола — зображення Ісуса. Гігантська купольна система собору стала шедевром архітектурної думки свого часу.

Внутрішній простір не відрізнявся багатством і архітектурними деталями, проте його стіни були облицьовані знизу дорогими гатунками мармуру, а зверху, також як і склепіння, багато прикрашались позолотою, мозаїчними зображеннями на золотому фоні або фресковим живописом.

Византійська мозаїка. Найбільш стародавні візрці візантійських мозаїк відносяться до періоду III-IV ст., а їх розквіт припадає на VI-VII ст. Найвідомішими візантійськими мозаїками є мозаїки міста Равенни і зображення у соборі Айя-Софії (Константинополь). Мозаїка над дверима з південного вестибюля собору створена в другій половині 10 століття. На ній зображена Богородиця на престолі з Богодитям на колінах, а по боках імператорів Костянтина I (ліворуч), що приносить в дар місто Константинополь, і Юстиніана I (праворуч), що приносить Богородиці собор Святої Софії. Християнські храми у Візантії вражають красою свого внутрішнього оздоблення.

Особливості мозаїк Візантії:

1. Перемістити людину, яка на них дивиться, із земного світу у в божественний (за рахунок технології сяючого кольору, марева, золота).
2. Сюжети: грандіозні за змістом, на біблійні теми. Християнські історії стали центральною темою мозаїк,.
3. Матеріал - це мозаїка зі смальти (у масу зі скла додавали різні метали (золото, мідь, ртуть) та навчилися виготовляти декілька сотен кольорів смальти. Кольори смальти виходили яскравими, чистими, прозорими, божественними.
Сонячне світло, потрапляючи на смальту, оживає і переймає її колір.
4. Форма мозаїчних елементів- переважно кубики - саме композиції, акуратно викладені з маленьких і однакових за розміром кубиків створили славу візантійським мозаїкам.

Мозаїка – імператор Юстиніан I зі своїм почтом.
Церква Сан-Віталє. Місто Равена. Італія.

Музичне мистецтво Візантії

Музичні інструменти Візантії були схожі на інструменти давніх часів, грали і чоловіки і жінки. Існувало два види ансамблів в палацній музиці: ансамбль ударно-духових інструментів (група) і ансамбль струнних інструментів. Інструменти, згадані в групах палацу, це труби, корнети, флейти, сопілки, брязкальця, тарілки, сурми і барабани.

Інструменти, що зустрічаються в струнних ансамблях, це лютні, гуслі, арфа, ліра (називали її гітара), тамбури чотирьох розмірів, триструнний тамбури, каппадокійська «кемендже» (понтійська ліра), грушоподібної ліра і візантійська скрипка.

Арфа

Лютня

Гуслі

Візантійська музична культура мала багатонаціональний характер . Причиною цього було різноманітне за етнічним складом і культурним рівнем населення Візантії . У музичної культури Візантії були елементи сирійської, слов'янської, арабської , а також відчувався зв'язок із перською , єврейською, вірменською пісенністю та античним наспівом і мелодіями.

Так як візантійському мистецтву , насамперед , притаманний релігійний характер , це не могло не відбиватися й на розвитку музичної культури . Вона також залежала від установлених церквою канонів . У стародавньому візантійському богослужінні музика найчастіше звучала у вигляді співу . Виконувалися псами, гімни , алілуйний спів . Найстаріший запис візантійських літургійних співів , що дійшов до нас , відноситься до IV ст.

Отже, візантійський храм – взірець синтезу мистецтв. У якому поєднано архітектуру, монументальний живопис, театралізований церковний церемоніал і звучання хору а капела, який під час богослужіння співає літургію.

**Храм Святої Ірини в
Константинополі**

Крім церковної музики у Візантії існувала світська і народна музика .

Світська музика збереглася у вигляді «декламації» палацового церемоніалу . Існували придворні ансамблі сурмачів і цимбалістів .

Народна музика зберегла форми давньогрецького мистецтва і була частиною традиційних обрядів і свят .

**Дивимося ВІДЕО (перейдіть за посиланням) –
Архітектура Візантії**

Практичне домашнє завдання

Створіть імітацію мозаїки “Квіти” або “Птахи” у візантійському стилі (за вибором):

1-й варіант – у техніці *аплікації* (кольоровий папір, клей ПВА, картон) – дивіться як зробити аплікацію на стор. 44 підручника.

Беремо кольоровий папір, рвемо на маленькі шматочки або вирізаємо маленькі квадрати, прямокутники, тощо.

На картоні робимо замальовку майбутньої мозаїки простим олівцем, позначаємо і контури.

Малюнок на картоні невеликими ділянками змащуємо клеєм і наклеюємо шматочки кольорового паперу.

2-й варіант: малювання за допомогою штампів (відбитків):

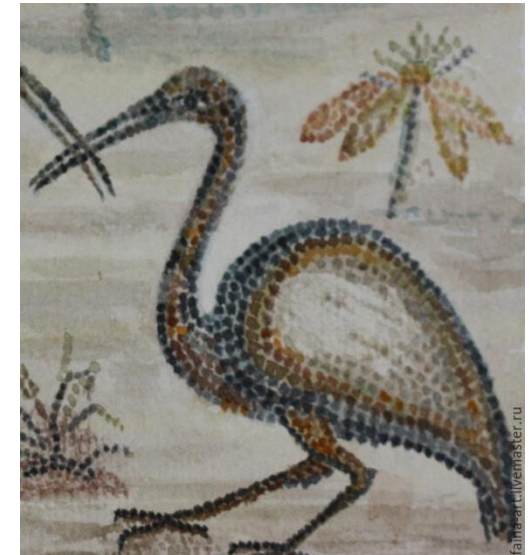
Виготовте штампи з гумки чи з картоплі: квадратні, прямокутні, трикутні, круглі в основі.

продумайте колорит ескізу. Приготуйте фарби.

На папері намітьте контури ескізу мозаїки.

Відбитками від штампів по формі зображення позначте обриси малюнку майбутньої мозаїки, внутрішню частину.

Вільні ділянки – тло заповніть відбитками контрастного кольору.

УСПІХІВ І ТВОРЧОЇ НАСНАГИ!